

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Vera sententia triplici conclusione statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

quam Christus suos Discipulos invitavit dicens, *Accipite & manducate*; aliam mysticam & spirituales; sumptam scilicet pro desiderio & voto illius de qua dicitur Job. 31. *Quis det de carnibus ejus ut satureretur?*

74. Suppono tertio, votum alicujus rei esse duplex, explicitum & implicitum: explicitum est desiderium rei in seipsa, id est ad ipsam rem expressè cognitam terminatum; implicitum verò est desiderium ejusdem rei, non in seipsa distinctè cognita, sed in aliquo alio cum illa connexionem aliquam habente. Querimus ergo, an realis susceptio Eucharistiae, vel saltem votum ejus explicitum, vel implicitum, sit medium ad salutem necessarium? In cujus difficultatis resolutione, varia sunt Authorum placita.

75. In primis enim quidam haeretici Armeni existimant, realem susceptionem Eucharistiae, esse omnibus hominibus medium necessarium ad salutem; & propterea simul cum Baptismo Eucharistiam parvulis dabant, ut ex Guidone Carmelita refert Waldensis tomo 2. de sacram. cap. 97. Eundem errorem tribuere Graecis Jacobitis, & Nestorianis Prateolum, refert Suarez hic disp. 40. sect. 2.

Catholici verò in tres sententias divisi sunt, Suarez enim, Vazquez, & alii Recentiores communiter, docent Eucharistiam, neque in re, neque in voto, esse ad salutem necessariam. Aliqui verò, quos refert Vazquez hic disp. 169. cap. 2. asserunt Eucharistiam in voto explicito, necessariam esse ad salutem, necessitate medii; & de hoc sacramento eodem modo philosophandum esse existimant, sicut de Baptismo, & de Pœnitentia; ita quod sumptio realis Eucharistiae non sit determinatè necessaria ad salutem, sed casu quo non possit realiter & sacramentaliter recipi, debebat dari votum, id est desiderium talis sumptionis; sicut ad salutem requiritur votum explicitum, seu desiderium Baptismi, quando non potest reipsa suscipi, quod votum, seu desiderium, *Baptismus flammis* appellatur.

Sententia Thomistarum, inter has duas extreme oppositas medium tenet; docet enim votum Eucharistiae esse medium ad salutem necessarium; asserit tamen tale votum non debere esse explicitum & formale, sed sufficere implicitum & virtuale, quod in susceptione Baptismi, & aliorum sacramentorum imbibitur; quia nimirum Eucharistia se habet per modum finis omnium sacramentorum, & alia tanquam media ad ipsam ordinantur: quicumque verò appetit medium, implicite, virtualiter, & interpretativè censetur ipsum finem desiderare,

§. II.

Vera sententia triplici conclusione statuitur.

76. Dico primò, sacramentum Eucharistiae in re susceptum, non esse medium necessarium ad salutem.

Conclusio est certa de fide, & constat traditione & consuetudine Ecclesiae, tum in parvulis, tum in adultis. De parvulis extat definitio Concilii Tridentini sess. 21. cap. 4. ubi dicit quod parvuli, & usurationis carentes, nullà obligantur necessitate ad sacramentalem Eucharistiae communionem; siquidem per Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam jam filiorum gra-

tiam in illa ætate amittere non possunt. De adultis etiam constat praxis Ecclesiae, quæ nec prostratis nec vomitum patientibus, nec ad mortem ducentibus, solent sacramentum Eucharistiae porrigere, etiam in mortis articulo; quod evidens argumentum est, realem & sacramentalem Eucharistiae susceptionem, non esse necessariam necesse mediū ad salutem, nunquam enim Ecclesia praeferat adultos aut parvulos medio ad salutem necessario.

Addo quod, licet Eucharistia sit per modum cibi spiritualis animæ instituta, tamen vel non est unicus, vel non est omnino necessarius, quia nimirum per actus virtutum, maximèque charitatis, anima semel existens in gratia, sufficienter nutritur potest, & à contrariis defendi, deficiente Eucharistia: quando autem multi sunt cibi, & singuli sufficientes, nullus tunc determinatè est necessarius, sed aliquis indeterminatè: vel si cibi Eucharistiae sit simpliciter necessarius necessitate medii ad salutem, per longum tempus in statu gratiarum cum sit cibi spiritualis, sufficit quod spiritualiter sive in voto suscipiatur.

Dico secundò, votum seu desiderium formale & explicitum recipiendi sacramentum Eucharistiae, non esse de necessitate salutis.

Probatur primò: Tunc solum votum explicitum, seu desiderium alicujus rei, est simpliciter necessarium necessitate medii ad salutem, quando res ipsa, aliquando saltem, si commode haberi possit, est ita necessaria: Sed realis susceptio Eucharistiae, nunquam est simpliciter necessaria necessitate medii ad salutem parvulis aut adultis, antecedenti conclusione ostensum est: Ergo nec votum formale & explicitum. Major probatur: Votum alicujus rei, est tantum propter ipsam, unde dicitur ejus vicarium; atque adeò non potest unquam esse magis necessarium ad salutem, quam sit res ipsa: hinc, quia professio in religione, nunquam per se est simpliciter requisita, sed tantum utilis ad salutem, votum ejus nunquam simpliciter est per se loquendo necessarium simpliciter ad hunc finem: Ergo, &c.

Probatur secundò conclusio: Gratiam amittimus post Baptismum, & gloriam, potest quis habere, sine reali susceptione Eucharistiae, & ejus voto formali & explicito: Ergo tale votum non est simpliciter necessarium necessitate medii ad salutem. Consequentia patet, Antecedens verò probatur. Si quis morti proximus, sumpto viatico peccet mortaliter, etiam si non recipiat iterum Eucharistiam, nec voluntatem habeat eam recipiendi iterum; potest tamen per sacramentum Pœnitentiae justificari, & obtinere gloriam post mortem: Ergo gratiam amissam post Baptismum, & gloriam potest quis habere, sine reali susceptione Eucharistiae, & ejus voto formali & explicito.

Nec valet quod aliqui dicunt, nempe hominem in tali casu teneri iterum sumere viaticum, si accuti tenetur iterum confiteri; regulariter tamen excusari, si huic præcepto non satisfaciatur; quia si quaeretur scandalum & probabilis suspicio manifestandi suum delictum. Non valet inquam, nam Ecclesia non solet morti proximis vis viaticum conferre, etiam quocumque scandalo laetulo; & nullus Confessarius pœnitentem suum, qui post viaticum peccavit, obligatur iterum viaticum sumere, etiam si possit sine scandalo.

Dico tertio: Sacramentum Eucharistiae, in vo-
to, saltem implicito, tacito, & interpretativo
susceptum, est necessarium ad salutem, necessitate
medii.

1. Probatum primò conclusio ex illo Ioan. 6. Nisi
manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus
sanguinem, non habebitis vitam in vobis: Sed hæc intel-
ligi nequeunt de reali & sacramentali manduca-
tione Eucharistiae, neque de voto ejus formali &
explicite, ut patet ex dictis præcedentibus conclu-
sionibus: Ergo saltem explicite & intelligi de-
bent de voto implicito, tacito, & virtuali ipsius,
quod ut infra ostendemus, in susceptione Baptismi
& aliorum sacramentorum includitur.

2. Neque valet responsio Suariz, Vazquiez, & alio-
rum Recentiorum, dicentium hæc verba Christi
solum importare necessitatem præcepti. Nam
D. Augustinus variis in locis, verba illa extendit ad
parvulos, qui sunt incapaces præcepti, ait enim li-
bro 1. de peccat. meritis cap. 20. An verò quisquam
huc dicere audebit, quod AD PARVULOS hæc sen-
tentia Domini non pertineat? Erub. 4. contra duas
Epistolas Pelagianorum cap. 4. Hæc reconciliatio
(inquit) est in lavacro regenerationis, & Christi carne &
sanguine, sine quo NEQUE ETIAM PARVULI
possunt habere vitam in semetipsis. Vnde S. Thomas
hanc esse mentem Augustini declarat supra quæst.
6. art. 4. ad 2. comparans enim necessitatem Ba-
ptismi, & Eucharistiae, inter se, propter verba Do-
mini. Nisi quis renatus fuerit, &c. Et nisi manduca-
verit carnem Filii hominis &c. dicit illud esse intelligen-
dum de spirituali manducatione, non de sola sacramentali,
ut exponit Augustinus super Ioan. tract. 16. & 27. Ergo
sentit S. Thomas, agnovisse Augustinum in spiri-
tuali manducatione Eucharistiae æqualem necessi-
tatem, ac in ipso Baptismo; sumendo spirituales
manducationem, non pro desiderio speciali & ex-
presso sumendi Eucharistiam, sed pro illo ordine &
respectu, quem Baptismus implicite dicit ad Eu-
charistiam, utpote medium ad ipsam, tanquam, ad
suam ordinatum. Vnde idem Augustinus rela-
tus à D. Thomas hic art. 3. ad 1. Epistola ad Bonifa-
cium ait. Nulli est aliquatenus ambigendum, tunc unum-
quemque fidelium corporis sanguinem, que Domini partici-
pem fieri, quando in Baptismo membrum corporis, Chri-
sti efficitur: nec alienari ab ipsius panis, calicisq; consortio,
etiam si antequam panem illum comedit, & calicem bi-
bat, de hoc seculo in unitate corporis Christi constitutus ab-
solutus.

3. Probatum secundò conclusio ratione fundamen-
tali, quæ sic potest proponi. Baptismus & Pœ-
nitentia sunt necessaria necessitate medii ad salu-
tem: Sed in Baptismo & Pœnitentia includitur
implicitè, virtualiter, & interpretativè, votum
Eucharistiae: Ergo sacramentum Eucharistiae in
voto, saltem implicito, tacito, & interpretativo, est
necessarium ad salutem, necessitate medii. Major
est certa, & patet ex dictis in Tractatu de Baptis-
mo. Minor verò quam negant Adversarii, fici-
tenditur. Sacramentum Eucharistiae est institu-
tum, tanquam finis universalis omnium sacramen-
torum, quæ proinde se habent ut media ordinata
ad ipsum: Sed in volitione medii includitur, impli-
citè saltem, virtualiter, & interpretativè, intentio
finis, seu voluntas & votum ipsius: Ergo in Baptis-
mo, & Pœnitentia, aliisque sacramentis, implicitè,
virtualiter, & interpretativè includitur votum Eu-
charistiae. Minor, & Consequentia sunt mani-
festæ. Major verò, in qua est difficultas, probatur
primò. Omnis res inclinatur in suam perfectio-

nem & consummationem, tanquam ad proprium
finem: Sed Eucharistia est perfectio & consum-
matio aliorum sacramentorum; quia gratia quæ
per aliquod sacramentum recipitur, habet nos
unire Christo: hæc autem unio maximè perficitur
& consummatur per Eucharistiam, tum quia in
illa maxima confertur gratia, tum etiam, quia
continet realiter corpus Christi. Vnde Diony-
sius cap. 3. de Eccles. hierarchia, quem citat S. Tho-
mas supra quæst. 65. art. 3. in argumento *sed contra*,
ait quod non contingit aliquem perfici, perfectione hie-
rarchica, nisi per divinissimam Eucharistiam: Ergo
sacramentum Eucharistiae est finis aliorum sacra-
mentorum.

Secundò eadem Major suadet: Sacramentum
quod confert illos effectus qui pertinent ad finem
ultimum, se habet per modum finis respectu alio-
rum: Sed sacramentum Eucharistiae habet con-
ferre effectus illos qui pertinent ad finem ultimum,
sicut est unio cum Christo, vita æterna, & resurre-
ctio corporum, juxta verbum Christi Ioan. 6. Qui
manducat me, & ipse vivet propter me.... Qui mandu-
cat hunc panem, vivet in æternum.... & ego resuscita-
bo eum in novissimo die: Ergo sacramentum Eucharis-
tiae est finis aliorum.

Tertio, Omnia sacramenta instituta sunt à
Christo, tanquam instrumenta quibus nobis com-
municatur virtus passionis, ut illi uniamur & in-
corporemur, tanquam membra capiti: quando au-
tem plura instrumenta seu agentia, ordinantur ad
aliquem effectum, id quod essentialiter & per se est
tale, est finis & principium eorum quæ participati-
vè sunt talia: sicut ignis est causa & finis omnium
ignitorum, quia istum effectum, qui est ignire, alia
faciunt in virtute ejus, & in ordine ad ipsum: Sed
effectus iste, qui est unire & incorporare nos Chri-
sto, essentialiter & per se pertinet ad Eucharistiam,
quæ realiter continet corpus Christi, & conjungit
nos illi: Ergo reliqua sacramenta non possunt
habere istum effectum, nisi in virtute Eucharistiae,
& in ordine ad ipsam, subindeque Eucharistia est
finis aliorum sacramentorum.

Denique, cum Deus sit finis omnium creatura-
rum, id in quo speciali modo inhabitat, habet eti-
am rationem finis respectu aliorum; unde quia De-
us est in Christo homine, speciali modo, per unio-
nem scilicet hypostaticam, Christus ut homo, finis
est omnium creaturarum; quare in Concilio Tri-
dentino sess. 6. cap. 7. dicitur, causam finalem iusti-
ficationis nostræ, esse gloriam Dei, & Christi: Sed
Christus Deus & homo est speciali modo in sacra-
mento Eucharistiae, cum hoc sacramentum realiter
& substantialiter ipsum contineat: Ergo illud est fi-
nis aliorum sacramentorum.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

EX his intelliges primò, quod licet realis & sa-
cramentalis receptio Eucharistiae, non sit de
necessitate salutis, bene tamen mystica & spiritua-
lis. Vnde Thomas hic art. 3. ad 1. & in 4. dist. 9.
quæst. 1. art. 1. quæstiunc. 2. ad 1. exponit verba illa
Christi Ioan. 6. Nisi manducaveritis carnem Filii
hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis
vitam in vobis, de hac mystica & spirituali recep-
tione Eucharistiae: Dominus (inquit) loquitur de
Dd 3 man-